

brenge dat STE te dezen een vergelijkbare positie zou verkrijgen als de Kamer van Koophandel wat betreft het ter beschikking stellen van relevante gegevens aan derden. In verband met die strekking zou het voor de hand hebben gelegen dat de wetgever, indien de bedoelde schrapping tot inhoudelijke beperkingen zou hebben moeten leiden in die zin dat STE niet tot verstrekking van gegevens als door de Kamer van Koophandel zou mogen overgaan, die beperkingen duidelijk zou hebben aangegeven, hetgeen niet het geval is. Aangenomen moet dan ook worden dat het stelsel van de WMZ meebrengt dat STE de bedoelde gegevens aan derden mag verstrekken. Het standpunt van de Stichting dat STE ter zake slechts een beperkte taak heeft, kan niet worden aanvaard.

4.11. Het voorgaande leidt ertoe dat de desbetreffende stellingen van de Stichting moeten worden verworpen voor zover die stellingen inhouden dat STE onrechtmatig handelt jegens de Stichting en betrokkenen op de wijze zoals de Stichting stelt. De grieven en de toelichting, waarin wordt betoogd dat geen sprake is van onrechtmatig handelen door STE, worden derhalve met recht aangevoerd.

4.12. Evenmin kan worden geoordeeld dat het standpunt van de Stichting juist is dat STE door die gegevens aan derden te verstrekken, die gegevens op een ongeoorloofde wijze openbaar maakt en daardoor onrechtmatig handelt jegens de Stichting en betrokkenen. Voorshands is in dit kort geding aannemelijk, zoals door beide partijen tijdens de pleidooien in hoger beroep is aangegeven, dat de door STE aan derden verstrekte gegevens tevoren reeds in de openbaarheid gebracht dienden te zijn krachtens het bepaalde in de WMZ en bovendien grotendeels al openbaar gemaakt waren. Die openbaarmaking geschiedt door de vennootschap doordat een advertentie in een landelijk nieuwsblad wordt geplaatst. Daarnaast worden de gegevens, zoals door partijen eveneens tijdens de pleidooien in hoger beroep is uiteengezet, opgenomen in een jaarlijks verslag van STE aan het ministerie van financiën en worden die gegevens ook op die wijze gepubliceerd.

4.13. Het betoog van de Stichting dat het door haar gestelde onrechtmatige handelen van STE daarin is gelegen dat STE de WMZ-meldingen op een ander dan het door de WMZ beoogde tijdstip verricht en ook op een andere dan door de WMZ beoogde wijze verder openbaar maakt, moet worden verworpen aangezien het gaat om gegevens die, zoals hierboven is overwogen, in verband met de door de wetgever gewenste doorzichtigheid van de effectenmarkt tevoren reeds openbaar dienden te zijn en grotendeels al openbaar waren. Ook overigens is het betoog van de Stichting niet aannemelijk geworden.

4.14. Tijdens de pleidooien in hoger beroep hebben partijen gewezen op de inhoud van het arrest van de HR van 2 december 1994, welk arrest thans is gepubliceerd in RvdW 1994 nummer 263. De Stichting voert aan dat het ook in die zaak ging om een openbaarmaken van gegevens nadat al enige openbaarmaking had plaatsgehad, waarna een nieuwe publicatie van dezelfde gegevens wederom als openbaarmaking kon gelden. STE betoogt dat de overwegingen in dat arrest van de HR niet van toepassing zijn ten aanzien van de onderhavige zaak.

4.15. Het in de vorige rechtsoverweging vermelde arrest van de HR heeft betrekking op de aansprakelijkheid van een bank voor misleidende financiële informatie in een emissieprospectus en ziet op het bepaalde in artikel 1416a (oud) BW. De HR overwoog te dien aanzien, kort weergegeven, dat uit de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 1416a blijkt dat aan het begrip 'openbaar maken' in genoemd artikel een ruime betekenis moet worden toegekend. De wet gaat niet uit van een 'uitputtingsregel', in die zin dat als eenmaal enige openbaarmaking heeft plaatsgehad, een nieuwe publicatie van dezelfde gegevens niet meer als een openbaarmaking kan gelden. Hij die een door hem samengestelde tekst publiceert waarin reeds eerder openbaar gemaakte mededelingen zijn opgenomen, maakt ook die laatste mededelingen openbaar in de zin van artikel 1416a.

4.16. Die overwegingen in het arrest van de HR zijn dan ook toegespitst op het aldaar aan de orde zijnde geval en op artikel 1416a (oud) BW en brengen mee dat de bank zich niet ter bevrijding van de aansprakelijkheid voor misleidende financiële informatie in een emissieprospectus erop mag beroepen dat de in de prospectus vervatte mededelingen reeds eerder openbaar waren gemaakt. In de onderhavige zaak die betrekking heeft op door STE aan derden verstrekte gegevens, gaat het echter niet om hetgeen is bepaald in artikel 1416a (oud) BW, maar om de vraag of STE door de verstrekking van die gegevens onrechtmatig handelt, in welk verband de doorzichtigheid van de effectenmarkt van groot belang is. Anders dan de Stichting stelt kan derhalve, ook in dit opzicht, niet worden aangenomen dat STE jegens de Stichting en betrokkenen onrechtmatig handelt.

4.17. De Stichting betoogt voorts dat STE krachtens artikel 11 lid 1 WPR uit de persoonsregistratie slechts gegevens aan derden mag verstrekken, voor zover zulks voortvloeit uit het doel van de registratie, welk doel

beperkt moet worden uitgelegd. Dat betoog van de Stichting faalt echter, ook waar de Stichting de onrechtmatigheid van het handelen van STE op artikel 11 lid 1 WPR baseert, in verband met hetgeen in de voorgaande rechtsoverwegingen is vermeld omtrent de door de wetgever gewenste doorzichtigheid van de effectenmarkt en openbaarheid van de relevante gegevens. Daarop stuit eveneens af hetgeen de Stichting aanvoert omtrent de door haar gestelde inbreuk op de privacy van de geregistreerden en strijd met hetgeen volgens ongeschreven recht in het maatschappelijk verkeer betaamt.

4.18. Hetgeen de Stichting - ook voor het overige - aan haar vordering ten grondslag heeft gelegd, is door STE gemotiveerd weersproken en is in dit kort geding onvoldoende aannemelijk geworden.

4.19. Uit het vorenstaande volgt dat de grieven met recht worden aangevoerd en dat het vonnis niet in stand kan blijven. De door de Stichting gevraagde voorziening dient te worden geweigerd. De Stichting wordt als de in het ongelijk gestelde partij verwezen in de kosten van het geding in beide instanties.

5. Beslissing

Het hof:

- vernietigt het bestreden vonnis;
- weigert de door de Stichting gevraagde voorziening;
- veroordeelt de Stichting in de kosten van het geding in beide instanties, tot heden aan de zijde van STE begroot op f 1.830,- in eerste aanleg en op f 4.831,20 in hoger beroep.

Dit arrest is gewezen door mrs. Aaftink, Bockwinkel en Kop en is in het openbaar uitgesproken op 26 januari 1995.

Noot van de redactie: het vonnis in kort geding werd gepubliceerd in Mediaforum 1994-10, pp. B97-B98.

Zaak-Boomsma

Parketnummer: 24-000996-94

Arrest d.d. 26 januari 1995 van het gerechtshof te Leeuwarden, tweede meervoudige strafkamer, op het hoger beroep tegen het vonnis van de arrondissementsrechtbank te Groningen d.d. 9 juni 1994 in de strafzaak tegen:

Gerardus Boomsma, geboren op 15 februari 1953 te Niedorp, wonende te Amsterdam, [...].

verschenen in persoon, bijgestaan door zijn raadsman, mr H.F. Doelman, advocaat te Amsterdam.

Het vonnis waarvan beroep.

De arrondissementsrechtbank te Groningen heeft de verdachte bij voormeld vonnis op tegenspraak vrijgesproken van het hem telastegelegde.

Aanwending van het rechtsmiddel.

De officier van justitie is d.d. 22 juni 1994 op de voorgescreven wijze en tijdig van voormeld vonnis in hoger beroep gekomen en heeft blijkens een op 19 oktober 1994 in persoon uitgereikt gerechtelijk schrijven aan verdachte aanzegging gedaan van het zijnerzijds ingesteld hoger beroep.

Het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep.

Het hof heeft gelet op het onderzoek ter 's hofs terechtzitting van 12 januari 1995 en op het onderzoek in eerste aanleg als voorgescreven bij artikel 422 van het Wetboek van Strafvordering.

Gehoord zijn:

De procureur-generaal zowel in diens voordracht van de zaak alsook in diens vordering, alsmede de verdachte zo in zijn antwoorden als in de middelen van verdediging door en namens hem aangevoerd.

De beslissing op het hoger beroep.

Het hof is na opnieuw gehouden onderzoek van oordeel dat de eerste

rechter in het vonnis, waarvan beroep, weliswaar juist heeft beslist, maar stelt de hierna volgende motivering in de plaats van die van de eerste rechter.

Daarom wordt het vonnis, met verbetering en aanvulling van de gronden, bevestigd.

Motivering.

Gezien de tekst van artikel 261 van het Wetboek van Strafrecht is sprake van smaad dan wel smaadschrift, wanneer iemand opzettelijk de eer of goede naam van een ander aanrandt door telastelegging aan die ander van een bepaald feit met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven. Blijkens wetsgeschiedenis en jurisprudentie wordt met een bepaald feit bedoeld een duidelijk te onderkennen concrete gedraging (een 'fait précis'), welk feit vervolgens gericht dient te zijn tegen een bepaalde persoon.

In de telastelegging wordt aan verdachte verweten dat hij Lodewijk Buma in voormelde zin een bepaald feit heeft telastegelegd door zijn uitlating: 'Ze waren geen SS-ers, nee, ook al konden ze door de dingen die ze deden er wel degelijk mee worden vergeleken'. De gewraakte passage in het interview dat door verdachte is afgegeven en is gepubliceerd in het Nieuwsblad van het Noorden op 6 maart 1992 is in algemene termen gesteld en vermeldt Lodewijk Buma niet met name.

Het hof is van oordeel dat de passage, bezien in de context van het gehele interview, in redelijkheid niet zodanig kan worden uitgelegd, dat met het woord 'ze' in die passage alle Nederlandse militairen worden aangeduid die in de jaren 1945-1949 in het toenmalig Nederlands-Indië waren gelegerd en op de een of andere wijze dan wel in de een of andere hoedanigheid hebben deelgenomen aan de in die jaren uitgevoerde politionele acties. In het bijzonder kan die passage in redelijkheid ook niet zo worden uitgelegd dat daarin wordt bedoeld op een bepaalde groep van die militairen, waartoe Lodewijk Buma - die blijkens de stukken op 23 mei 1947 in Batavia is aangekomen en in Batavia en Semarang heeft gediend bij het Korps Aan- en Afvoertroepen - heeft behoord. Aldus acht het hof reeds niet bewezen dat door de gewraakte passage aan Lodewijk Buma een bepaald feit in de in artikel 261 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde zin is telastegelegd en dient verdachte derhalve van het hem telastegelegde te worden vrijgesproken.

Het hof acht op grond van de inhoud van het gehele interview en het verhandelde ter 's hofs terechtzitting tevens niet bewezen dat bij verdachte op enigerlei wijze het opzet aanwezig is geweest om door de gewraakte passage de eer en/of goede naam van de Indië-veteranen - en derhalve ook niet van Lodewijk Buma - aan te randen. Aan dit oordeel doet niet af dat de uitlatingen, op zichzelf beschouwd, als grievend kunnen zijn overgekomen.

De uitspraak.

HET HOF, RECHTDOENDE OP HET HOGER BEROEP:

Bevestigt, met verbetering en aanvulling van de gronden, het vonnis waarvan beroep.

Dit arrest is aldus gewezen door mrs Boon, vice-president, voorzitter, Poelman en Brakenhoff, raden, in tegenwoordigheid van de heer Meester als griffier, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 26 januari 1995 door de vice-president mr Boon voornoemd.

Noot van de redactie: het vonnis van de Rechtbank Groningen werd gepubliceerd in Mediaforum 1994-7/8, p. B66.

Zaak-Schaafsma

Parketnummer: 24-000997-94

Arrest d.d. 26 januari 1995 van het gerechtshof te Leeuwarden, tweede meervoudige strafkamer, op het hoger beroep tegen het vonnis van de arrondissementsrechtbank te Groningen d.d. 9 juni 1994 in de strafzaak tegen:

Oebele Eildert Schaafsma, geboren op 29 februari 1960 te Groningen, wonende te Groningen, [...].

verschenen in persoon, bijgestaan door zijn raadsman, mr F.R. Vermeer, advocaat te Groningen.

Het vonnis waarvan beroep.

De arrondissementsrechtbank te Groningen heeft de verdachte bij voormeld vonnis op tegenspraak vrijgesproken van het hem telastegelegde.

Aanwending van het rechtsmiddel.

De officier van justitie is d.d. 22 juni 1994 op de voorgescreven wijze en tijdig van voormeld vonnis in hoger beroep gekomen en heeft blijkens een op 20 september 1994 in persoon uitgereikt gerechtelijk schrijven aan verdachte aanzegging gedaan van het zijnerzijds ingesteld hoger beroep.

Het onderzoek ter terechtzitting in hoger beroep.

Het hof heeft gelet op het onderzoek ter 's hofs terechtzitting van 12 januari 1995 en op het onderzoek in eerste aanleg als voorgescreven bij artikel 422 van het Wetboek van Strafvordering.

Gehoord zijn:

De procureur-generaal zowel in diens voordracht van de zaak alsook in diens vordering, alsmede de verdachte zo in zijn antwoorden als in de middelen van verdediging door en namens hem aangevoerd.

De beslissing op het hoger beroep.

Het hof is na opnieuw gehouden onderzoek van oordeel dat de eerste rechter in het vonnis waarvan beroep weliswaar juist heeft beslist, maar stelt de hierna volgende motivering in de plaats van die van de eerste rechter.

Daarom wordt het vonnis, met verbetering en aanvulling van de gronden, bevestigd.

Motivering.

Gezien de tekst van artikel 261 van het Wetboek van Strafrecht is sprake van smaad dan wel smaadschrift, wanneer iemand opzettelijk de eer of goede naam van een ander aanrandt door telastelegging aan die ander van een bepaald feit met het kennelijke doel om daaraan ruchtbaarheid te geven. Blijkens de wetsgeschiedenis en jurisprudentie wordt met een bepaald feit bedoeld een duidelijk te onderkennen concrete gedraging (een 'fait précis'), welk feit vervolgens gericht dient te zijn tegen een bepaalde persoon.

In de telastelegging wordt aan verdachte verweten dat hij Lodewijk Buma in voormelde zin een bepaald feit heeft telastegelegd door zijn uitlating: 'Ze waren geen SS-ers, nee, al konden ze door de dingen die ze deden er wel degelijk mee worden vergeleken'. De gewraakte passage in het interview dat door verdachte is afgegeven en is gepubliceerd in het Nieuwsblad van het Noorden op 6 maart 1992 is in algemene termen gesteld en vermeldt Lodewijk Buma niet met name.

Het hof is van oordeel dat de passage, bezien in de context van het gehele interview, in redelijkheid niet zodanig kan worden uitgelegd, dat met het woord 'ze' in die passage alle Nederlandse militairen worden aangeduid die in de jaren 1945-1949 in het toenmalig Nederlands-Indië waren gelegerd en op de een of andere wijze dan wel in de een of andere hoedanigheid hebben deelgenomen aan de in die jaren uitgevoerde politionele acties. In het bijzonder kan die passage in redelijkheid ook niet zo worden uitgelegd dat daarin wordt bedoeld op een bepaalde groep van die militairen, waartoe Lodewijk Buma - die blijkens de stukken op 23 mei 1947 in Batavia is aangekomen en in Batavia en Semarang heeft gediend bij het Korps Aan- en Afvoertroepen - heeft behoord. Aldus acht het hof reeds niet bewezen dat door de gewraakte passage aan Lodewijk Buma een bepaald feit in de in artikel 261 van het Wetboek van Strafrecht bedoelde zin is telastegelegd en dient verdachte derhalve van het hem telastegelegde te worden vrijgesproken.

Hieraan kan ten overvloede het navolgende worden toegevoegd. Verdachte heeft als journalist in de literatuurbijlage van het dagblad Nieuwsblad van het Noorden van 6 maart 1992 een interview met de schrijver Graa Boomsma doen opnemen naar aanleiding van het thema 'Indonesië' van de boekenweek 1992. Het interview betrof Graa Boomsma's boek 'De laatste tyfoon'. Uit de weergave van dit interview blijkt niet, dat verdachte de uitlatingen van Boomsma tot de zijne heeft gemaakt: gezien de opzet van het interview - een zeer duidelijke vragen-antwoordvorm - kan het hof daarin niet meer lezen dan een reproductie van hetgeen Boomsma op verdachtes vragen heeft geantwoord. De taak van een journalist binnen een democratische samenleving is, zoals verwoord in de jurisprudentie van het Europese Hof voor de Rechten van de Mens, het verschaffen van informatie en ideeën inzake politieke kwesties en andere aangelegenheden van openbaar belang, ongeacht of deze informatie en ideeën kwetsend, schokkend dan wel verontrustend zijn. Het interview betreft onmiskenbaar een onderwerp van openbaar belang. Verslaggeving op basis van vraaggesprekken, al dan niet geredigeerd, vormt een belangrijk middel om die taak te vervullen. Voor het niettemin strafrechtelijk aansprakelijk stellen van een journalist voor het meewerken aan de verspreiding van uitlatingen gedaan door een ander in een vraaggesprek dienen zwaarwegende redenen te bestaan, van welke redenen het hof overigens in casu niet is gebleken.

De uitspraak.

HET HOF, RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Bevestigt, met verbetering en aanvulling van de gronden, het vonnis waarvan beroep.

Dit arrest is aldus gewezen door mrs Boon, vice-president, voorzitter, Poelman en Brakenhoff, raden, in tegenwoordigheid van de heer Meester als griffier, en uitgesproken ter openbare terechtzitting van 26 januari 1995 door de vice-president mr Boon voornoemd.

Noot van de redactie: het vonnis van de Rechtbank Groningen werd gepubliceerd in Mediaforum 1994-7/8, p. B67.

Zaak-Holman

ARRONDISSEMENTSRECHTBANK TE AMSTERDAM

Parketnummer: 13.009.162.94

datum uitspraak: 9 februari 1995 te 13.30 uur

op tegenspraak

VONNIS

van de arrondissementsrechtbank te Amsterdam, extra meervoudige kamer, in de strafzaak tegen:

Theodorus Cornelis Holman, geboren te Amsterdam op 9 januari 1953, wonende te Amsterdam, 1015 LK, [...].

De rechtbank heeft beraadslaagd naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting van 26 januari 1995.

1. Telastelegging.

Aan verdachte is telastegelegd hetgeen staat omschreven in de dagvaarding, waarvan een kopie als bijlage aan dit vonnis is gehecht. De in die dagvaarding vermelde telastelegging geldt als hier ingevoegd.

[(red.): verdachte is telastegelegd dat: hij op omstreeks 2 juli 1994, althans in omstreeks de maand juli 1994 te Amsterdam en/of (elders) in Nederland, zich in het openbaar, bij geschrift, opzettelijk beledigend heeft uitgelaten over (een) groep(en) mensen, wegens hun godsdienst en/of levensovertuiging, hebbende hij, verdachte, toen en daar opzettelijk (onder andere) gesteld en/of opgenomen in een column of artikel, getiteld 'Het humanisme bestaat niet meer', geplaatst in het nummer/de aflevering van het dagblad het Parool van 2 juli 1994, de navolgende, voor (een) groep(en) mensen, te weten (een of meer groepen) christenen [en/of (een of meer (andere) groepen) personen], wegens hun godsdienst en/of levensovertuiging,

beledigende tekst en/of passage(s): 'En wij bestreden fel alle godsdiensten en dat vind ik ook nu nog terecht' en/of 'Nog steeds vind ik iedere christenheid een misdadiger, bidden iets kinderachtigs en de kerk een poppenkast, hoewel ik niemand het recht wil ontzeggen misdadiger of kinderachtig te zijn of van poppenkast te houden', zulks terwijl dat nummer/die aflevering van voormeld dagblad het Parool (mede bevattende bovenbedoeld(e) column of artikel) op of omstreeks 2 juli 1994 is uitgekomen en/of exemplaren van dat nummer/die aflevering (in groten getale) op of omstreeks 2 juli 1994, althans in omstreeks de maand juli 1994 te Amsterdam en/of (elders) in Nederland onder het publiek zijn verspreid]

2. Voorvragen.

De raadsman van verdachte heeft ter terechtzitting betoogd dat het Openbaar Ministerie niet ontvankelijk dient te worden verklaard in de vervolging van verdachte, nu vervolging in het onderhavige geval in strijd zou zijn met artikel 10 van het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden, zulks op grond dat er geen 'pressing social need', geen onmiddellijk gevaar voor de door de overheid behartigde belangen is, dat vervolging van Holman rechtvaardigt.

De rechtbank heeft hieromtrent als volgt overwogen:

Noch artikel 10 EVRM noch de daarop betrekking hebbende jurisprudentie leidt tot de conclusie dat het Openbaar Ministerie niet vrij zou staan gevallen als het onderhavige ter beoordeling voor te leggen aan de rechter.

De opportuniteit van de vervolging staat uitsluitend ter beoordeling van het Openbaar Ministerie. Bij de vraag of de officier van justitie ontvankelijk is, staat de wijze waarop de afweging van de betreffende belangen daarbij hebben plaatsgevonden niet ter beoordeling van de rechtbank, tenzij er sprake is van het handelen in strijd met beginselen van een goede procesorde door het Openbaar Ministerie. Van dit laatste is de rechtbank niet gebleken.

De rechtbank is van oordeel dat het verweer van de raadsman van verdachte verworpen dient te worden.

3. Waardering van het bewijs.

De rechtbank dient, om tot een bewezenverklaring te komen, vast te stellen of de in de telastelegging genoemde passages, bezien in de context van de gehele column en gelet op het vergankelijk karakter van een publicatie in een dagblad, op of omstreeks 2 juli 1994, althans in of omstreeks de maand juli 1994 beledigend waren in de zin van artikel 137c van het Wetboek van Strafrecht. De rechtbank is van oordeel dat het niet alleen gaat om de vraag of de gewraakte uitlating in de hiervoor genoemde periode heeft plaatsgevonden maar ook dat komt vast te staan dat een groep van personen in die zelfde periode door die uitlating is gekwetst.

Op 2 juli 1994 verscheen in het dagblad 'Het Parool' een column van verdachte waarin de in de telastelegging genoemde passages waren opgenomen. Op 6 juli 1994 ontving het Openbaar Ministerie een aangifte terzake overtreding artikel 137c Strafrecht n.a.v. bovengenoemde column. Blijkens onweersproken mededeling van de raadsman van verdachte is er bij de redactie van 'Het Parool' gedurende een halfjaar geen enkele reactie binnengekomen. Eerst in januari 1995, na enige publicaties omtrent de vervolgingsbeslissing van het Openbaar Ministerie in diverse kranten, werden meer reacties ontvangen. Daarbij merkt de rechtbank op dat uit de inhoud van laatstgenoemde reacties niet valt af te leiden dat het merendeel van de briefschrijvers kennis heeft genomen van de integrale tekst van de column.

Uit bovenstaande leidt de rechtbank af dat gedurende een periode van zes maanden lezers van 'Het Parool' noch enig andere groep in de samenleving, zich gekwetst of gegriefd hebben of heeft gevoeld door de column van verdachte.

Bij gebreke van meer dan een reactie in de periode zoals in de dagvaarding is gesteld, kan de rechtbank derhalve niet anders concluderen dan dat een belediging in de zin van artikel 137c van het Wetboek van Strafrecht zich niet heeft voorgedaan.

De rechtbank acht het telastegelegde niet wettig en overtuigend bewezen, zodat verdachte daarvan dient te worden vrijgesproken.

4. Motivering afwijzing vordering beledigde partijen.

Nu verdachte wordt vrijgesproken zijn de beledigde partijen in hun vorderingen niet ontvankelijk.

De rechtbank komt op grond van het voorgaande tot de volgende beslissing.

5. Beslissing.

Verklaart het telastegelegde niet bewezen en spreekt verdachte daarvan vrij.

Dit vonnis is gewezen door mr P.L. Michels, voorzitter, mrs A.J.G.M. de Jong en C.M. Weverink-Berkhout, rechters, in tegenwoordigheid van H.van der Kwast, griffier, en uitgesproken op de openbare terechtzitting van deze rechtbank van Donderdag 9 februari 1995 te 13.30 uur.

Noot van de redactie: de officier van justitie heeft hoger beroep ingesteld.

Intercar vs. RTL4

Vonnis 24 januari 1995

DE PRESIDENT VAN DE ARRONDISSEMENTSRECHTBANK TE AMSTERDAM, RECHTSPREKENDE IN KORT GEDING in de zaak:

rolnummer KG 95/172TG van:

1. de besloten vennootschap Intercar Nederland B.V., gevestigd te 's-Gravenhage,
 2. de besloten vennootschap Gerards Auto's B.V., gevestigd te 's-Gravenhage,
 3. de besloten vennootschap Gerards Lease Service B.V., gevestigd te 's-Gravenhage,
- eiseressen bij dagvaarding van 19 januari 1995, procureur mr R.V.H. Jonker, advocaat mr J.H. Pelle te 's-Gravenhage,

tegen:

de vennootschap naar vreemd recht RTL4 S.A., gevestigd te Hilversum, gedaagde, procureur mr M.R. Oranje, advocaat mr J.W.C. Verschoor te 's-Gravenhage.

Verloop van de procedure:

Ter terechtzitting van 23 januari 1995 hebben eiseressen gesteld en gevorderd overeenkomstig de in fotokopie aan dit vonnis gehechte dagvaarding, met dien verstande dat zij hun eis hebben gewijzigd overeenkomstig de eveneens aan dit vonnis gehechte akte wijziging eis. Gedaagde, hierna RTL4, heeft verweer gevoerd met conclusie tot weigering van de gevraagde voorziening. Na verder debat hebben partijen stukken, waaronder van weerszijden producties en pleitnotities, overgelegd voor vonniswijziging.

Gronden van de beslissing:

1. In dit vonnis wordt uitgegaan van de volgende feiten:

a. Eiseressen houden zich bezig met de verkoop van gebruikte auto's, waaronder exclusieve auto's zoals sport- en rally auto's en Amerikaanse auto's.

b. Eiseressen zijn allen gevestigd te 's-Gravenhage op één adres en hebben daar diverse showrooms, een eigen garage en een schadewerkplaats.

c. Eiseres sub I heeft op 4 april 1994 aan W. Langhout een Chevrolet, type Corvette uit 1984 verkocht voor f 37.500,-, met 1 jaar garantie volgens Gerards Auto's Garantieplan.

d. In mei tot en met juli 1994 heeft eiseres sub I naar aanleiding van klachten van Langhout werkzaamheden aan die auto verricht, welke door eiseres sub I steeds onder de garantie zijn verricht. Door eiseres sub I is telkens aan Langhout gedurende de reparatie van de Corvette gratis een leenauto ter beschikking gesteld.

e. In oktober 1994 heeft Langhout zich wederom met klachten gemeld bij eiseres sub I. Bij brief van 5 oktober 1994 heeft Langhout aan eiseres sub I laten weten - voorzover hier van belang - : *Naar aanleiding van de gerezen problemen in verband met de aangekochte Chevrolet Corvette d.d. 4 april jl. delen wij u het volgende mede. Gezien de padstelling die*

u heeft aangenomen hebben wij het gerezen probleem voorgelegd aan de BOVAG te Bunnik, van de brief doen wij u bijgaand een copie. Tevens doen wij de Bovag een copie van deze brief toekomen. Overigens delen wij u mede dat het probleem zoals het in de bijgaande brief is omschreven in aanmerking komt voor het programma van de KRO 'OOK DAT NOG'. Bij ons leeft de zeer sterke overtuiging dat indien de padstelling aanwezig zal blijven danwel niet tot een addekwate oplossing zal komen het gehele verhaal door ons wellicht zal worden opgezonden. Wij hopen echter dat ons gezamenlijk probleem zo spoedig mogelijk tot een goed resultaat mag komen anders zien wij ons genoodzaakt om andere, juridische, stappen te ondernemen.

f. Bij brief van 10 oktober 1994 heeft eiseres sub I aan Langhout laten weten dat zij bereid is eventuele klachten gedurende de garantietermijn overeenkomstig de voorwaarden te verhelpen en is Langhout uitgenodigd met een voorstel te komen.

g. Een voorstel van Langhout om de auto op kosten van eiseres sub I bij garage Damstra te Leeuwarden te laten repareren wordt in december 1994 door eiseres sub I afgewezen. Zij stelt zich op het standpunt dat de auto aan haar ter reparatie moet worden aangeboden en dat zij, naar gelang de schade, wil bepalen of zij de reparatie zelf wil verrichten.

h. Op maandag 16 januari 1995 is Langhout, vergezeld van zijn echtgenote, samen met een zestal mensen van het programma Breekijzer van RTL4, bij het bedrijf van eiseressen aangekomen en heeft zich met lopende camera's bij eiseressen gemeld teneinde met de directeur van eiseressen te spreken.

i. In eerste instantie is namens eiseressen bezwaar gemaakt tegen de opnames door RTL4.

j. Nadat er tussen de directeur van eiseressen en de presentator van het programma Breekijzer in het kantoor te eiseressen is gesproken, zijn vervolgens Langhout en eiseressen overeengekomen dat eiseressen Langhout f 3.000,- zouden betalen.

k. Nadat deze afspraak was gemaakt heeft RTL4 opnames gemaakt van het moment waarop eiseressen aan Langhout de f 3.000,- betaalde.

l. Eiseressen zijn voornemens in een bodemprocedure van Langhout de betaalde f 3.000,- terug te vorderen, waartoe zij in de concept-dagvaarding hebben aangevoerd dat Langhout misbruik van omstandigheden heeft gemaakt, zodat f 3.000,- onverschuldigd is betaald.

m. RTL4 is van plan om het programma Breekijzer met daarin het fragment met eiseressen op 24 januari 1995 uit te zenden.

n. RTL4 heeft geweigerd vooraf inzage te geven in de inhoud van het programma Breekijzer.

2. Eiseressen vorderen thans - zakelijk weergegeven - dat het RTL4 wordt verboden de op 16 januari 1995 bij eiseressen gemaakte beelden te benutten in het programma Breekijzer op 24 januari 1995, dan wel op een andere wijze deze beelden openbaar te maken. Eiseressen stellen hiertoe dat de uitzending van RTL4 onrechtmatig is, zodat een verbod gerechtvaardigd is. Ter toelichting op deze stelling voeren eiseressen aan dat de ernst van de verdenking van publicatie niet rechtvaardigt, nu Langhout ten onrechte aanspraak maakt op een vergoeding. Bovendien wordt door RTL4 ten onrechte de suggestie gewekt dat er in het geval Langhout sprake is van een misstand. De door RTL4 in de rapportage genoemde verdenkingen vinden daarnaast geen enkele steun in het beschikbare feitenmateriaal en RTL4 had dit door eenvoudig onderzoek kunnen nagaan, hetgeen zij heeft nagelaten.

Ook de wijze waarop RTL4 de verdenkingen jegens eiseressen inkleedt en de wijze waarop zij jegens eiseressen optreedt, leidt er toe dat de publicatie onrechtmatig is, aldus eiseressen, hetgeen nog wordt versterkt door de omstandigheid dat het conflict met Langhout op een andere wijze opgelost kan worden dan via deze publicatie. Tenslotte betwisten eiseressen dat RTL4 door uitzending het algemene belang dient, nu er geen sprake is van een misstand of een wantoestand die bespreking in de media behoeft.

3. RTL4 betwist dat er gronden zijn om de uitzending van Breekijzer te verbieden. Ter toelichting betoogt RTL4 dat Breekijzer beoogt individuele consumenten te helpen die zich onrechtvaardig benadeeld voelen en die zich in een uitzichtloze situatie bevinden. Breekijzer probeert het probleem op te lossen waarbij de gedupeerde wordt meegenomen naar de veroorzaker en vervolgens voor de camera via bemiddeling wordt geprobeerd een voor alle betrokkenen acceptabele oplossing te vinden, waarbij van essentieel belang voor het programma de confrontatie voor de camera is. Aan het programma gaat een zorgvuldig onderzoek vooraf, aldus RTL4.